

Kiefer Fest – 2021-05-25

Svédországban egy népszerű TV-program alapgondolata az, hogy egy aktuális esemény kapcsán meghívott vendég rendezzen egy virtuális vacsorát és néhány olyan embert hívjon meg erre a vacsorára és beszélgetésre, akik az életében nagy szerepet játszottak.

Ennél a programnál sokszor elgondolkodtam azon, hogy én ebben a szituációban kit hívnék meg. Egy biztos: Kiefer tanár úr a meghívott vendégeim között lenne. Felnőtt életem minden egyes szakaszában találkoztam vele és utólag értem meg igazán, hogy ezeknek a találkozásnak az elmúlt öt évtized alatt milyen nagy jelentősége volt életem alakulásában.

A hetvenes években, egyetemista koromban ismertem meg tanár urat az ELTE germanisztikai tanszékén. Bár ő akkor már a stockholmi egyetemen volt professor, gyakran tartózkodott Budapesten is, ahol skandinavisztika szakos hallgatóknak svéd grammatikát és svéd nyelvtörténetet is tanított. A germanisztika tanszék szigorát nagyon jól egyensúlyozta baráti és közvetlen – szinte svédes – stílusa, aki a szemináriumok után sem sajnálta az időt attól, hogy a svéd nyelvtörténeten túlmenően is folytassa a beszélgetést skandinavista diákjaival a közeli Apostolokban.

Én ugyanis azon szerencsés egyetemisták közé tartoztam, akik ebben a periódusban jelentkezhetek skandináv szakra. 1972 tavaszán ugyanis egy különleges intenzív svéd tanfolyamon vehettem részt egy félévig Budapesten tartózkodó ragyogó svédországi tanár vezetésével az ELTÉ-n. A tanfolyam megszervezésében közvetve Kiefer tanár úrnak is nagy szerepe volt – hiszen svéd tanárunk korábban az ő tanítványa volt Stockholmban.

E nagyszerű svéd kurzus után lehetetlennek éreztem abbahagyni a svéd tanulást és szerencsére az ELTÉ-n lehetőség adódott a folytatásra is. Svéd és skandinavisztikai tanulmányaimra egyre több időt fordítottam, annak ellenére, hogy a német és orosz után csak kiegészítő szakként vehettem fel a skandinavisztika szakot. 1974-ben megpályáztam a Svéd Intézet ösztöndíját Stockholmban és Kiefer tanár úr támogatása döntő volt abban, hogy 1975-ben és 1976-ban az Uppsalai egyetemre kerülhettem tanulni. Itt a skandinavisztika mellett az Általános nyelvészeti tanszéken megismerkedhettem a generatív grammatikával is és itt olvashattam Kiefer tanár úr monográfiáját a hangsúly és a szórend kapcsolatáról a magyarban. Ez az akkor nagyon modern, transzformációs grammatikai keretben megírt munkája még 1967-ben jelent meg *On emphasis and word order in Hungarian* címmel az Indiana University Publications (Uralic and Altaic Series) sorozatban és nagy inspirációt jelentett későbbi munkám számára.

A nyolcvanas években már ugyan Svédországban éltem, de a lundi egyetemen disszertációm egy kontrasztív nyelvészeti témáról írtam, amiben a magyar elemzése nagy teret kapott. Így nagyon nagy segítséget jelentett az, hogy budapesti tartózkodásomkor nyaranta a Nyelvtudományi Intézet könyvtárában könnyen hozzájuthattam a magyarra vonatkozó szakirodalomhoz. Kiefer tanár úr ekkor már visszatért Budapestre és tudományos főtanácsadóként, illetve igazgatóhelyettesként a Nyelvtudományiban dolgozott. Mindig készségesen segített, amikor valamilyen kérdéssel fordultam hozzá.

A doktori disszertációm megvédésére a kilencvenes évek elején került sor. A doktori védés Svédországban egy óriási esemény, amelyen nemcsak tanárok és hallgatók, hanem családtagok és barátok is részt vesznek – általában nagy számban. Szüleim és sok barátom is eljött Svédországba erre az eseményre, ami engem nemcsak örömmel, hanem elég nagy aggodással is töltött el. Szerencsére azonban a lehető legjobb opponenssel álltam szemben. Kiefer tanár úr

jól ismerte a svéd védések menetét, nagy szakmai tudásával, ragyogó német nyelvtudásával és szigorú, de ugyanakkor kedélyes nyugodtságával felejthetetlenül szép eseménnyé varázsolta ezt a fontos eseményt az életemben.

2000 után is számos lehetőségem volt rövidebb vagy hosszabb találkozásra tanár úrral, úgy Budapesten, mint Svédországban. Ő gyakran ellátogatott Svédországba, mert a Vitterhetsakademi tagjaként rendszeresen meghívták Stockholmba és Göteborgba előadást tartani. Nagy örömünkre sikerült Lundba is meghívni, ahol egy ragyogó előadást tartott az Aspektus-szemináriumunkon. A szemináriumot követően egy lundi egyetemhez csatlakozó tudományos társaság, a Kungliga Humanistiska Vetenskapssamfundets ünnepségére is hivatalos volt, ahol korábbi stockholmi kollégáival és barátaival is találkozhatott. Máig is jól emlékszem a nagyon kellemes hangulatra és arra, milyen nagyon értékelték látogatását korábbi kollégái is. Ezen az estén is bebizonyosodott, milyen különleges nyelvtelenséggel rendelkezett. Svédül olyan tökéletesen beszélt, mintha folyamatosan Svédországban élt volna. A nyelvek váltogatása svédrol németre, angolra vagy magyarra sem jelentett neki problémát ezen az estén sem.

Nagyon sajnálom, hogy születésnapján nem mondhatok köszönetet Kiefer tanár úrnak mindazért, amit értünk tanítványaiért tett és mindazért, amit az ő támogatása és példaképe jelentett nekem az életben. De nagy köszönettel tartozom azért, hogy most a 90. születésnapj ünnepségén megemlékezhetem róla barátai és kollégái körében.